

PATROLOGIÆ

CURSUS COMPLETUS

SEU BIBLIOTHECA UNIVERSALIS, INTEGRÆ, UNIFORMIS, COMMODA, OECONOMICA,
OMNIUM SS. PATRUM, DOCTORUM SCRIPTORUMQUE ECCLESIASTICORUM

SIVE LATINORUM, SIVE GRÆCORUM,

QUI AB ÆVO APOSTOLICO AD ÆTATEM INNOCENTII III (ANNO 1216) PRO LATINIS
ET AD CONCILII FLORENTINI TEMPORA (ANNO 1439) PRO GRÆCIS FLORUERUNT :

RECUSIO CHRONOLOGICA

OMNIUM QUÆ EXSTITERE MONUMENTORUM CATHOLICÆ TRADITIONIS PER QUINDECIM PRIORA
ECCLESIE SÆCULA ET AMPLIUS,

JUXTA EDITIONES ACCURATISSIMAS, INTER SE CUMQUE NONNULLIS CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLATAS, PERQUAM
DILIGENTER CASTIGATA; DISSERTATIONIBUS, COMMENTARIIS, VARIISQUE LECTIONIBUS CONTINENTER ILLUSTRATA;
OMNIBUS OPERIBUS POST AMPLISSIMAS EDITIONES QUÆ TRIDUO NOVISSIMO SÆCULO DEBENTUR ABSOLUTAS
DETECTIS AUCTA; INDICIBUS PARTICULARIBUS ANALYTICIS, SINGULOS SIVE TOMOS SIVE AUCTORES ALICUIUS
MOMENTI SUBSEQUENTIBUS, DONATA; CAPITULIS INTRA IPSUM TEXTUM RITE DISPOSITIS, NECNON ET
TITULIS SINGULARUM PAGINARUM MARGINEM SUPERIOREM DISTINGUENTIBUS SUBJECTAMQUE MATHE-
SIAM SIGNIFICANTIBUS, ADORNATA; OPERIBUS CUM DEBIS, TUM APOCRYPHIS, ALIQUA VERO
AUCTORITATE IN ORDINE AD TRADITIONEM ECCLESIASTICAM POLLENTIBUS, AMPLIFICATA;
DUCENTIS ET AMPLIUS LOCUPLETATA INDICIBUS; AUCTORUM SECUT ET OPERUM, ALPHABETICIS, CHRONOLOGICIS,
STATISTICIS, SYNTHETICIS, ANALYTICIS, ANALOGICIS, IN QUODQUE RELIGIONIS PUNCTUM, DOGMATICUM, MORALE,
LITURGICUM, CANONICUM, DISCIPLINARE, HISTORICUM, ET CUNCTA ALIA SINE ulla EXCEPTIONE; SED PRÆ-
sertim DUBIOS INDIGIBUS IMMENSIS ET GENERALIBUS, ALTERO SCILICET REHUM, QUO CONSULTO,
QUIDQUID NON SOLUM TALIS TALISVE PATER, VERUM ETIAM UNUSQUISQUE PATRUM, NE UNO QUIDEM
OMISSO, IN QUODLIBET THEMA SCRIPSERIT, UNO INTUITU CONSPECTUR; ALTERO SCRIPTURÆ
SACRÆ, EX QUO LECTORI COMPERIRE SEY OBVIUM QUINAM PATRES ET IN QUIBUS OPERUM
SUORUM LOCIS SINGULOS SINGULORUM LIBRORUM S. SCRIPTURÆ VERSUS, A PRIMO
GENESEOS USQUE AD NOVISSIMUM APOCALYPTIS, COMMENTATI SINT.
EDITIO ACCURATISSIMA, CÆTERISQUE OMNIBUS FACILE ANTEPONENDA, SI PERPENDANTUR CHARACTERUM NITIDITAS
CHARTÆ QUALITAS, INTEGRITAS TEXTUS, PERFECTIO CORRECTIONIS, OPERUM RECUSORUM TUM VARIETAS, TUM
NUMERUS, FORMA VOLUMINUM PERQUAM COMMODA SIBIQUE IN TOYO PATROLOGIÆ DECURSU CONSTANTER
SIMILIS, PRETI ERIGUITAS, PRÆSENTIMQUE ISTA COLLECTIO, UNA, METHODOICA ET CHRONOLOGICA
SEXCENTORUM FRAGMENTORUM OPUSCULORUMQUE HACTENUS HEC ILLIC SPARSORUM, PRIMUM AUTEM
IN NOSTRA BIBLIOTHECA, EX OPERIBUS ET MSS. AD OMNES ÆTATES, LOCOS, LINGUAS FORMASQUE
PERTINENTIBUS COADUNATORUM.

SERIES LATINA,

IN QUÆ PRODEUNT PATRES, DOCTORES SCRIPTORESQUE ECCLESIE LATINÆ
A TERTULLIANO AD INNOCENTIUM III.

ACCURANTE J.-P. MIGNE,

Bibliothecæ Cleri universæ,

SIVE CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE

PATROLOGIÆ LATINÆ TOMUS CLXVIII.

R. D. D. RUPERTUS ABBAS MONASTERII S. HERIBERTI TUITIENSIS.

PARISIIS

APUD GARNIER FRATRES, EDITORES ET J.-P. MIGNE SUCCESSORES,

IN VIA DICTA: AVENUE DU MAINE, 208.

solet accendere sitim, et sancti viri in hujus vitæ A
tabernaculis accenduntur ut sitiant, sitiunt ut sa-
tiantur, sicut scriptum est : « Beati qui esuriunt
et sitiunt justitiam (Matth. v). »

Vers. 7. — « Contemnit multitudinem civitatis, »
id est, prava studia devitat humanæ conversationis.
« Clamorem exactoris, » id est violentas tentationes
diaboli non audit, videlicet, quia non consentit.
Nam hujus exactoria sermo mala suggestio est, cla-
mor vero ejus est violenta tentatio. Ideo autem
diabolus exactor dicitur, quia semel in paradiso homi-
ni malæ persuasionis nummum contulit, et hujus
debiti reatum quotidie exigit. Potest per hunc
exactorem etiam venter intelligi, ejus quasi cla-
mantia verba viri abstinentes contemnunt, dum violentia vitæ desideria reprimunt. Nam cum contra
innumera vitia, multa sint virtutum certamina, con-
grue tamen hic solus venter exactor dicitur, quia
clamat solus. Neque enim ad conflictum spiritualis
agonis assurgitur, si non gula prius appetitus edo-
matur, qui dum non restringitur, simul cuncte
virtutes per concupiscentiam carnis obruuntur. Sic-
que princeps equorum destruit muros Jerusalem
(IV Reg. xv), id est, venter, cui a coquentibus
diligentissima cura servitur, virtutes animæ perdit,
dum non restringitur. Sermo hujus exactoris est
necessaria postulatio naturæ, clamor vero ejus est
mensuram necessitatis transiens appetitus gulæ.
Quæ hic onager contempsit, ut dictum est :

Vers. 8. — « Circumspicit montes pascuæ suæ, »
id est, ascensiones virtutum in corde suo disponit
per altas contemplationes refectionis æternæ (Psal.
lxxxiii), per quas nititur sublimioribus angelorum
virtutibus interesse. « Et virentia quæque perquir-
rit, » id est, bona æterna quæ nulla temporalitate
marcescunt desiderat. Cuncta hæc, quæ de onagro
dicta sunt, intelligi etiam aliter possunt, videlicet,
ut ostendatur per quem supradicta virtus prædica-
tionis detur, illico commemoratio de Dominica In-
carnatione subnectitur, ut dicatur : « Quis dimisit
onagram liberum in solitudine ? » nec indignum est
per hoc animal Dominum figurari, cum dicat etiam :
« Ego autem sum vermis, et non homo (Psal. xxi), »
et per prophetam juxta LXX interpretes dicitur :
« Scarabæus de ligno clamavit. » — « Quis » ergo, in-
quit, « dimisit onagram liberum, » subaudi, nisi ego,
id est, misit Christum quasi agri animal, id est, agre-
sti quondam gentilitati profuturum, « liberum, » in-
quasmo, « in solitudinem, » id est, omni peccato ca-
rentem et idcirco inter mortuos liberum (Psal.
lxxxvii) in ea quæ quondam deserta erant gentili-
tate, et « vincula ejus quis solvit ? » id est, infirmita-
tes, passionis commutavit in gloria resurrectionis,
suscitando eum solutis doloribus inferni (Act. ii).
« Qui dedit, » inquit, « in solitudine domum, » in
gentilitate corda hominum ad possidendum Genti-
litas namque solitudo exstitit, in qua patriarcha non
fuit, propheta non fuit, ad intelligendum Deum qui
ratione uteretur non fuit. « In solitudine, » inquam,

« domum, et tabernacula ejus, » id est, diversas Ec-
clesias, quæ in hac vita quasi tabernacula ad tempus
figuntur, « in terra salsuginis, » id est, in eadem
gentilitate, quæ nullam viriditatem boni intellectus
preferens perversa sapiebat. « Contemnit multitu-
dinem civitatis, » id est, eorum vitam ad quos vene-
rat scilicet Judæorum despicit imitari, ita ut cum
eum regem facere vellent, refugerit (Joan. vi), et cum
eum interficere quererent, sponte ad crucem vene-
rit (Joan. xviii). Et quia « peccatum non fecit nec
inventus est dolus in ore ejus (IPet. ii), » — « clamo-
rem, » inquit, « exactoris non audit, » id est, antiqui
hostis insidias despicit, qui, ut supra dictum est,
recte exactor dicitur, quia suadendo intulit culpam,
sæviendo exigit penam. Cujus sermo est astuta per-
suasio ante hominis mortem, clamor vero violenta
jam rapina post mortem. Quem clamorem exactoris
hic non exaudit, id est, non timet cum dicit : « Ven-
it enim princeps » audi hujus, et in me non habet
quidquam (Joan. xiv). « Imo » juxta prophetam,
sceptrum exactoris hujus superavit, sicut in die Ma-
dian (Isa. ix), id est, regnum diaboli gentilitatem
eripiendo dirigit, juxta quod similitudo præsignavit
in die Madian, scilicet quando Gedeon pugnavit cum
ccc viris contra Madian novo genere belli, ita ut
dextris tenendo tubas, sinistris autem ardentes lam-
pades intra lagunculas, fractisque lagunculis in tu-
barum sonitu illine lampadum coruscatione terri-
ti hostes in fugam converterentur (Judic. vii). Sic
enim in adventu suo Redemptor noster, qui signifi-
catur per Gedeon, quod interpretatur *circumspiciens æte-
rum*, etiam et ipse Virginis æterum mira potentia
introivit Redemptor, inquam, cum ccc viris, id est,
cunctis cultoribus Trinitatis, quibus et dedit tubas,
id est, terribilia celestis doctrinæ verba, et lam-
pades intra lagenas, id est, clare sancti Spiritus dona
intra corpora fragilia, ita ut verbi tubas in dextera,
et lagenas ferrent in lava, id est, verba Dei in ma-
jore cura, suisque corporibus haberent pretiosiora,
cum his, inquam, et talibus viris regnum hujus
exactoris invasit, et inita pugna sonantibus tubis,
id est, emisso sonitu prædicationis, fractisque lague-
nis corporum per multa genera passionum miracu-
lorum claritas splenduit quasi lux, fugitque hic
exactor diabolus, quem suo quoque nomine desi-
gnat Madian, interpretatur enim *declinans judicium* :
fugit, inquam, de cordibus hominum victus in judi-
cio, nec valens resistere victori Christo. Hic itaque
clamorem hujus exactoris non audit, imo vincens et
ejiciens illum, circumspicit montes pascuæ suæ, id
est, erigit altos et elatos homines, de quorum pasca-
tur conversione et humilitate. Unde et scriptum est :
« Altitudines montium ipse conspicit (Psal. xxxiv), »
id est, elationem superbiorum ab iniquitate in me-
lius convertit. « Et virentia quæque perquirat, » id
est, eos diligit quorum caro per prædicationem
ejus in virtutibus reforescit, qui tanto vere viren-
tes sunt, quanto in hæreditatis immarcescibilis
sorte radicem cogitationis figunt.

Superato exactore, ut supradictum est, quia A
paolatum per infirma mundi confusa sunt fortia
(I Cor. 1), et dum in veneratione vita surgit humi-
lium, elatio cecidit superbiorum, de eisdem super-
bis vel potentibus seculi tandem leve jugum
506 Christi suscipientibus, subditur :

Vers. 9. — « Nunquid volet rhinoceros servire tibi? »
subaudi ut mihi, cui potentes mundi dudum in elatione
sua confisi tandem sunt subditi. Rhinoceros enim qui omnino
indomita naturae est, et si capitur ex impatientia moritur,
habens unum tantum in nare cornu, unde et rhinoceros dicitur:
rhinoceros enim in lingua Latina sonat in nare cornu. Rhinoceros,
inquam, per suam feritatem et per narem cornutam
potentium elationem vel elatum designat fatuitatem,
quae quia non viribus humanis, sed tamen divinis miraculis
mansuescere, vel subdi potest: « Nunquid, » ait, « volet
rhinoceros servire tibi? » subaudi, sicut per eos quos misero
servit mihi. Aut morabitur ad praesepe tuum? » id est,
quaeret vel exspectabit a te pabula Scripturarum.
Nam quasi ad praesepe Domini moratur hic rhinoceros,
cum ad verbi pabulum quasi clausus stare equanimiter
tolerat, ut edendo et permanendo pinguescat. Et quia
pastus sic etiam praedicando postmodum operatur.

Vers. 10. — « Nunquid, » ait, « alligabis rhinocerotam
ad arandum loro tuo? » id est, praedicare facies
praeepto tuo. Nam lora Ecclesiae praeepta sunt disciplinae,
quibus hic rhinoceros non solum ligatus, sed etiam ad
arandum, id est ad proscindendam vomere linguae
humani pectoris terram subjugatus est. « Aut confringet, »
inquit, « glebas vallium post te? » id est, illos qui per
duritiam suam nec ipsi semina verbi recipiunt, nec alios
fructum de suscepto semine ferre permittunt, sicut solent
excultae terrae super jacentes glebae jacta semina promere
et nascentia suffocare. « Confringet, » inquam, hujusmodi
« glebas vallium, » id est, oppressores humilium, « post te, »
subaudi, sicut post me, qui postquam mentem co-
jussit elatae potestatis ingredior, etiam ad conterendos
fidei hostes exerceo.

Vers. 11. — « Nunquid fiduciam habebis in magna
fortitudine ejus? » subaudi, ut ego, qui vires quas
temporaliter terreno principi confero ad cultum meae
venerationis inclino. « Et derelinques ei labores tuos? »
quod videlicet ego facio, dum converso principi terreno
eam quam sanguine meo mercatus sum Ecclesiam credo.

Vers. 12. — « Nunquid credes illi, » id est, nunquid
de secretis cordis ejus certus eris, « quod sementem
reddat tibi, » id est, quod fideliter incorruptum servet,
« et ad aream tuam congreget? » subaudi, sicut ego
credo et scio quod Ecclesiam meam recte gubernet,
quam aliquando superbo cornu dispergendo ventilabat.
Audit B. Job quid gentilitatis principes faciant, ut
nequaquam se apud semetipsum de gloria tantae suae
virtutis extollat. Sed sancta Ecclesia ut si quando foris
apertos hostes non habet, intus

tolerat fictos fratres. Unde Dominus quia rhinocerotam
hunc loro ligatum dixit, illico pravorum hypocrisis
subdidit.

Vers. 13. — Penna, » inquit, « struthionis, » id est,
exterior habitus hypocrisis, « similis est pennis herodii
et accipitris, » id est, spiritualium virorum verae
religionis. Hypocrita, qui bonorum vitam simulat,
sed veritatem sanctitatis non habet, per struthionem
designatur, qui pennis herodii vel accipitris similes
pennas habet, sed volatus eorum celeritatem non habet,
et sicut accipitris et herodii parva sunt corpora sed
pennis densioribus fulta, et ideo cum celeritate
transvolant: struthio vero raris pennis induitur et
immani corpore gravatur, sic et electis parum quid
inest quod deprimat, multa autem quae in superna
sustollunt, hypocrita vero et si quae facit pauca
quae elevent, perpetrat multa quae gravent. « Penna »
ergo, inquit, « struthionis similis est pennis herodii
et accipitris. »

Vers. 14. — « Quando derelinquit ova sua in terra, »
id est, quia hypocrita negligit auditores suos per
bona nutrire exempla. Nam dum hypocrita recta
suis auditoribus dicit, quasi ova struthio parit, sed
dum illos a terrenis actibus per bona exempla non
suspendit, quasi ova sua eadem struthio in terra
derelinquit. « Tu forsitan, » inquit, « in pulvere
calefacies ea? » ac si dicat, ut ego, qui quasi ova
struthionis calefacto dum parvulorum animas et in
medio peccantium, qui merito pulvis dicendi sunt,
amoris mei igne succendo.

Vers. 15. — « Obliviscitur, » inquit, « quod pes
conculcet ea, » id est, non curat si transitus male
operationis pervertat auditorum suorum animas,
« aut bestia agri conterat, » id est, diabolus praedo
mundi rapiat vel corrumpat. « Obliviscitur, » inquam,
et absque pietate vivens :

Vers. 16. — « Duratur ad filios suos quasi non
sint sui, » id est, proximum suum, etiam si ipse hunc
Deo genuit, extraneum respicit, videlicet longe
dissimilis ab illo qui mollia viscera gestans erga filios,
« Nunc vivimus, » inquit, « si vos statis in Domino
(I Thess. 5). » Ita negligens hypocrita torpens
quidem a caelestibus, sed anxie flagrans terrenis
rebus: « Frustra, » inquit, « laboravit nullo timore
cogente, » id est, stulto labore terrena curando « illic
trepidavit timore ubi non erat timor (Psal. xiii). »
Sciendum vero est quod nonnunquam aliqui et
sanctitatis habitum tenent, et perfectionis meritum
exsequi non valent. Hos nequaquam credendum est
in hypocritarum numerum currere, quia aliud est
infirmate, aliud malitia peccare. Sed cur hypocrita
caelestis deserens terrenis incumbat, sed struthionis
adhuc nomine subjungitur :

Vers. 17. — « Privavit enim eam, » inquit, « Deus
sapientia, » id est, non dedit illi sapientiam. Sequitur
enim: « Nec dedit illi intelligentiam. » Quamvis
aliud sit privare, aliud non dare, hic tamen quod
dixerat, « privavit, » repetit subdendo, « non dedit. »
« Privavit, » inquam, id est, « non dedit, » sicut di-